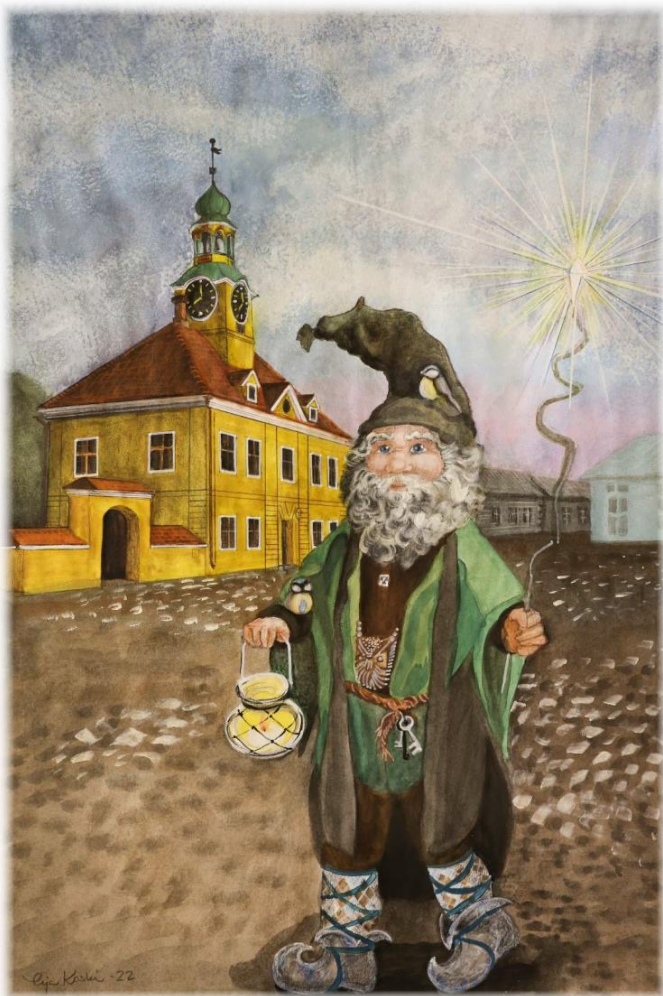

Rauman tontut Taianomainen kiertomatka

Aivan kuin olisi astunut toiseen maailmaan,
pitsikaupungin kesäyö hurmaa.
Ei pelkkää markkinamelskettä vaan Mustan pitsin yön taikaa.
Jotain ainutlaatuista, tunnelmaa vuosisatojen takaa.

Mukulakiviteillä juoksevat Olavi ja Sofia.
”Katsokaa, äiti ja isä!”
”Pitsi-ikkuna, miten ihana! Upea musta pitsiasu, aivan mahtava!”
Vaan onko jokin vikana,
kun vastaus kuuluu vain vaisuna?

”Mh-hm”, tuumaa äiti ja katsoo kännykkää.
Isä on poissaoleva, huolestuneelta näyttää.
Onpa kurjaa, kun on huolia vain mielessä,
näin kauniissa yössä.

Vaan mitä, jotain ylimääräistä liikettä
näkyä väkijoukon keskeltä?
Jokin pienikokoinen viipottaa.
Näkevätkö lapset jotain,
mitä muut eivät huomaa?

Olavi hämmästyksestä lähes huudahtaa,
pieni olento yhtäkkiä eteen pelmahtaa.
Sormensa suun eteen nostaa,
viittoilee lapsia lähemmäs kumartumaan.

”Olen Hildebrand, Raatihuoneen tonttu, päivää!”
”Tonttu, mitä ihmettä?”
”Kyllä, olemme totta, vaikkei meitä moni nää.
Vaan heidät, jotka vielä kauneutta näkevät, voimme yllättää.”

Lapset hämmästelevät, vaan Hildebrand tuumaa:
”Aion kohta jatkaa matkaa,
Tulkaa mukaan, näytän teille salaisen maailman,
se selittää Vanhan Rauman taian.”

”Vuosisatoja sitten
ihastuimme ja tänne jäimme.
Kuin arvokas helmi kaupunkien joukossa,
arvostamme sen kauneutta ja asukkaiden kädentaitoja.

Minä vastaan Raatihuoneesta,
tonttutoverini muista rakennuksista.
Tontuilla on näppinsä monessa:
aikuiset eivät hahmota.
mistä tulevat onnenkantamoiset ja muut sattumat.”

”Olen nähnyt monta aikaa”,
Hildebrand jatkaa.
”Jo hevoskärryajoilta, vaan nyt on vallan automobiileja.”

”Vanhako olet?” Sofia utelee.
Vaan Hildebrand vain silmää nikkaa.
”Tulkaa, lähdetään katsomaan tonttumaailmaa.”

Kolmikko taittaa matkaa.
”Miksi tulimme huolto-
asemalle?” Olavi naurahtaa.
Hildebrand vastaa:
”Katsokaa.”

Hän heilauttaa taikasauvaa,
näin avautuu uutta maailmaa.
Lapset haukkovat henkeä,
tilanne on niin jännittävä.

Kaupunkimaisemat vaihtuvat:
onkin edessä kartanomiljöö,
jossa hevoset laiduntavat!

Tonttu polivhousuissa ja höy-
henlakissa paikalle jolkottaa.
”Tervetuloa kuninkaankarta-
nolle”, hän toivottaa.

”Mikä aika tämä on?” lapset kummastelevat.
”Olemme 1500-luvulla, ja Rauman kartanollaan
kävi kuningas Ruotsin puolelta.
Minä autan hevosten hoidossa ja pidän kartanoa kunnossa.”

”Asusi on upea”, kehuu Sofia.
”Kiitoksia, se on kansainvälistä muotia.
Olen matkustanut kuninkaan mukana kuljettamassa hevosia,
nähty maailmaa, Tukholmaa ja Saksaa.”

Lapset silittelevät hevosia Tuomaksen kanssa,
lähdön koittaessa kiittävät seurasta.
Hildebrand johdattaa kohti seuraavaa kohdetta,
taikasauvan päässä näkyy jo hohdetta.

Missä nyt ollaan?
Yrttien tuoksu alkaa tuntua ilmassa.
Mitä mahtaa olla seuraavaksi vastassa?

”Frans, oletko kotona?”
Hildebrand huutaa, ja pian kuuluu askelia.
”Päivää”, toivottaa tonttu munkinkaapuinen,
seuralaisenaan pikkulintu punarintainen.

”Autan fransiskaani luostarin puutarhan hoidossa,
kun munkit ovat kirkon työn toimesta.
Saan pitää heidän kanssaan samankaltaista kaapua,
ystävinäni on myös muita eläimiä ja lintuja.”

Lapset saavat maistella puutarhan maustekasveja.
Valikoima ei ole laaja,
eletäänhän tässäkin kohteessa 1500-lukua.

Kun on puutarha kierrelty,
uusi tuttavuus hyvästelty,
on aika Hildebrandin jälleen
heilauttaa taikasauvaa.

Maisema jälleen
muuttaa muotoaan:
äskeisen luostarin paikalla
nyt Pyhän Ristin Kirkko
korkeuksiin, kohti
taivaita kurkottaa.

Mitä kuuluukaan, kun seuraavaan taikakohteeseen kuljetaan?
Kesätuuli kahisee puuston latvoissa, korvat erottavat myös kaakatusta.

Nyt on kohde jo helppo hahmottaa: se on Kirstintalo.
Museokoti on entisessä elossaan, piipusta savua tupruttaa.
Talon tonttu Loviisa tervetulleeksi toivottaa.

Pihapiiri on täynnä vilskettä, kun kanalauma kuljeskelee, kuopsuttaa.
”Meillä on juhlat tulossa”, Loviisa ilmoittaa.

Valmistelut ovat täydessä vauhdissa:
jyviä jauhetaan, voita kirnutaan ja kaivosta vettä kannetaan.

”Ennen piti nähdä niin paljon enemmän vaivaa”,
Olavi tuumaa.

”Nykyään tarvitsee vain ostaa jauhopussi,
voipaketti ja hanasta vettä juoksuttaa.”

Vaan eivät ehdi
juhliin saakka
seikkailijamme
viettää aikaa.
Seuraava tonttu-
kohde lapsia jo
odottaa.

Kanat saavat vielä
rapsutukset,
lapset kakkupala-
maistiaiset.
Sitten lähtevät
hiippanutti ja
lapsukaiset.

Vanhan Rauman pi-
hapiirit tutustumaan
kutsuvat.
Keltaisen talon piha-
portti avataan, lap-
set ja Hilde-
brand huhuilevat:
"Onko saunatonnttu
kotona?"

Tonttu pyyhkeeseen
kietoutunut savu-
saunan kynnykseltä
huudahtaa: "Päivää!
Tuletteko löylyihin?
Nyt kyllä kannat-
taa!"

Saunavihdat kaikille
kiirehtää tarjoamaan
Gunvald-tonttu tuo,
mutta Hildebrand
toppuuttelee: pitää
vielä ehtiä erään
toisen luo.

Gunvald kertoo vakavasti: "Saunassa pitää olla kunnioittavasti
Jos talonväki on mieleltään kaistaa,
saunassa riekutaan ja sitä huonosti kohdellaan,
niin oho, tulipalo voi alkaa: eivät kaikki ansaitse omaa saunaa."

Ajasta kiitetään,
Hildebrand taikasauvan esiin vetää.
Missä onkaan seuraava paikka,
kun kävellen ei tällä kertaa taitu matka?

Merimuseon pihalla odottaa tonttu vedenpitävässä asussa:
keltaisessa sadetakissa ja sydvestihatussa.

Hän, laivanhaltija Krono, kierroksen museossa opastaa.

Laivan ohjaussimulaattorin kohdalla toteaa:

”Mitenkäs oikea laiva, jos antaisi aaltojen keinuttaa?”

Samassa hetkessä hän sinisen taikasauvansa ilmaan kohottaa.

Ennen kuin lapset ehtivät kissaa sanoa, he ovat laivassa.

Se ei ole kuin Viking Line tai Silja, vaan vanhanaikainen,
rakennettu puusta.

Terva tuoksuu,
merituuli tuivertaa.

Lokki lennähtää
kannelle, Kronon
vierelle seisahtaa.

”Sitä ei moni meri-
mies tiedä, paljonko
olen salassa tehnyt,
että on turvallista
seilata pitkin
meritietä.”

Krono näin aikansa
kertoilee, miten lai-
voja suojelee.

Tuolloin Olavi
äkkiä muistaa:
vanhemmat jäivät
Kalatorille.

Kauhu kadonneista
lapsista varmasti
jo musertaa!

Vaan Hildebrand vastaa:
”Älä huoli, minulla on taikaa.
Mutta voimme lähteä nyt,
ei tarvitse hukata aikaa.”

Taiksauva tupruttaa värivaloa kaarella,
ja kas,
ollaankin Kalatorilla.
Äiti ja isä eivät ole liikkuneet,
ovat edelleen samassa kohdassa.

Lapset juoksevat kohti vanhempia.
Eivät he näytä lainkaan huolestuneilta,
vaikka lapset olivat poissa tunteja.
Outoa.

Hildebrand iskee silmää.
Hiipii lähemmäksi, ei kysymys enää avoimeksi jää:
”Kyllä taikatonttu voi ajankulun pysäyttää.”

Hildebrand heiluttaa,
samalla hitaasti haihtuen paikalta.
”Kenelle te heilutitte?”
Äiti kysyy, katsoo kulmiensa alta.

”Muuten vain”, hymähtää Sofia.
”Vaan tiedättekös, lähdetään kävelylle.
On paljon mielenkiintoisia paikkoja.
Oletteko kuulleet Kirstintalosta, merimuseosta,
tai mitä nykyään on kuninkaankartanon paikalla?”

Teksti ja taitto: Krista Valkonen

Kuvat: Erja Koski

